

Luomutukikoulutuksen 9.4.2026 kysymykset ja vastaukset:

Kysymys: Oliko mikä osoite mihin koulutustodistus (joka piti suorittaa tai vaihtoehtoisesti ottaa neuvontaa) piti lähettää?

Vastaus: Kurssitodistus toimitetaan oman alueen elinvoimakeskukseen (yhteystiedot kurssimateriaalin lopussa) tai vaihtoehtoisesti se palautetaan Vipussa tukihakemuksen liitteenä.

Kysymys: LukeKasKas loppui. Mikä on vastaava? Vieläkö kuvia otetaan?

Vastaus: Vipu mobiiliin voi tallentaa vapaa-kuvia, jos on tarve ottaa kuvia kasvustosta. Jokin korvaava sovellus myös tulossa myöhemmin.

Mikäli tilalla on ympäristökorvauksen tilakohtaisena toimenpiteenä: **Kasvintuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistussovellukset** havaintoja pitää tehdä.

Katso lisää:

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/ymparistokorvaus/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot-2026/#Kasvintuhoojien%20ja%20kasvitautien%20seuranta-%20ja%20tunnistussovellukset%20-toimenpiteeseen%20kelpaavia%20sovelluksia>

Ruokavirasto vahvistaa, että korvaava sovellus on saman niminen (LukeKasKas), mutta alusta vaihtui - tämän vuoksi vanhat tiedot piti ottaa talteen viime vuonna.

Uusi sovellus löytyy täältä: <https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/kasvinterveys/lukekaskas>

Kysymys: Luomuviljelijäkirjeet löytyvät netistä, kuuluisiko tulla myös sähköpostiin?

Vastaus: Ruokavirasto niitä ei lähetä erikseen sähköpostilla. Elinvoimakeskukset voivat ilmoittaa tilan sähköpostiin uuden kirjeen ilmestymisestä jonkin muun asian yhteydessä.

Kirjeet löytyvät osoitteesta:

<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu/luomumaatilat/viljelijakirjeet/>

Kysymys: Jos luomusitoumus on voimassa 1.5.2023 - 30.4.2028, tulee lisäkoulutus suorittaa 30.4.2028, eikö näin? Vipussa näkyy tuo sitoumuskausi. Ohjeessa oli maininta mukautetusta sitoumuksesta, mistä tämän voi tarkistaa?

Vastaus: Kyllä. Mukautettu luomusitoumus on sellainen, joka on alkanut edellisellä ohjelmakaudella ja päättymisvuosi on alkamisvuodesta riippuen 30.4.2026 tai 30.4.2027. Päättymisvuosi näkyy Vipussa oikein olipa mukautettu tai 2023 alkanut ja päättymispäivään mennessä lisäkoulutus suoritettava ja todistus elinvoimakeskukseen toimitettu.

Kysymys: Jos haettu/saatu lupa lisäysaineistolle ELYstä 12/2025 ja tavara hankittu 12/2025, pitääkö silti ilmoittaa Ruokavirastolle?

Vastaus: Vain yleisen luvan perusteella käytetty lisäysaineisto tulee ilmoittaa.

ELYjen/elinvoimakeskusten myöntämien lupien lisäysaineistoja ei tarvitse ilmoittaa. Ruokavirasto saa ne tiedot suoraan poikkeuslupapäätöksistä. Yleisen luvan perusteella käytettyjä määriä Ruokavirasto ei saa tietoon muuten kuin tuolla toimijan tekemällä ilmoituksella.

Kysymys: Pitääkö hakea poikkeuslupa luomusiementuotannossa tavanomaisesta kantasiemenestä

Vastaus:

Ei tarvitse, katso Ruokaviraston **yleisen luvan** viimeinen sivu, sinne on listattu kantasiemenet

<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu/luomumaatilat/luomukasvit/Luomun-tuotantopanokset/>

Kysymys: Tavanomaiseen olkeen liittyen: riittääkö todisteeksi ks-aineesta ruudunkaappaus esim. whatsapp-keskustelusta, josta aine käy ilmi? Puheenvuorossa sanottiin, että pitää lukea laskulla tai kuva purkista

Vastaus: Kunhan asia on selvitetty ja siitä on kirjaus olemassa. Kirjauksen sijainnilla ei ole väliä, kunhan se on helposti tarkastuksella esitettävissä. Kirjalliset viestit aiheesta siis käy oikein hyvin. Kannattaa silti merkitä varastokirjanpitoon tieto kasvinsuojeluaineen tarkistuksesta. WA-viestit voivat kadota, jos varmuuskopiointi ei ole käytössä ja puhelin rikkoontuu.

Kysymys: montako kasvilajia pitää olla 30+ha tilalla olla

Vastaus: Tähän ei luomun tuotantoehdot aseta rajoituksia muuten kuin, että viljelykiertovaatimus täyttyy.

Kysymys: Voiko naapurin hevosia laiduntaa luomupellolla, jos on vain kasvinviljelytila?

Vastaus: Luomukasvinviljelytilan pellolla se on OK, rajoitukset koskevat luomueläintiloja

Kysymys: Maatalousyritykselleni tuli lisää peltoa viljelyyn tänä vuonna ja olen tällä hetkellä SV2 vaiheessa. Voinko jättää uusilta SV1 pelloilta varastoon rehua ja käyttää seuraavina vuosina ruokinnassa?

Vastaus: Kyllä voit. Muista pitää eri vaiheiden tuotteet erillään varastossa tai erotettavissa toisistaan. Myös varastokirjanpidossa eriteltyinä eri vaiheiden tuotteet ja määrät.

Kysymys: Saisko tarkennusta luomu ternivasikoiden juomarehu asiaan. Luomu juomajauheen saantivaikeuksien takia. Eli voiko käyttää Luomuternivasikalla käyttä perinteistä juomajauhetta noin 2kk? Eläimen teuras ikä kuitenkin n.20kk

Vastaus: Hätätilanteessa voi käyttää, mutta kun juotto tavanomaisella juomarehulla loppuu, vasikan siirtymävaihe aloitetaan alusta.

Jos vasikoiden, varsojen, porsaiden, karitsoiden tai kilien lisäruokinta tavanomaisesta tuotannosta peräisin olevalla juomarehulla on välttämätöntä, **esimerkiksi emon kuollessa tai hylätessä jälkeläisensä**, menettää eläin luomukelpoisuutensa. Ennen kuin eläin tai siitä saatu tuote voidaan markkinoida luonnonmukaisesti tuotettuna, on eläimen kohdalla noudatettava siirtymävaihetta, joka voidaan aloittaa, kun eläinten ruokinta täyttää

luonnonmukaiselle tuotannolle asetetut vaatimukset. Parhaiten tästä voidaan varmistua aloittamalla siirtymävaihe vasta tavanomaisen juomarehun antamisen loputtua.

Katso lisää: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomuelain/elaintuotannon-ehdot/#id-64-nuorten-elainten-ruokinta>

Kysymys: Näkykö suoritettu lisäkoulutuksen Vipussa?

Vastaus: Näky, kun elinvoimakeskus on saanut todistuksen ja tallentanut sen järjestelmään

Kysymys: Mistä näen, koska olen sitoumuksen tehnyt?

Vastaus: Sitoumuskausi näkyy Vipu-palvelussa. Tieto näkyy myös sitoumuksen hyväksymispäätöksestä, joka on lähetetty viljelijälle.

Kysymys: Voiko myyntikasvivaatimuksen täyttää toisena vuonna sopimuksella ja toisena vuonna myyntikasvilla?

Vastaus: Tilojen välisten rehutuotantosopimusten tulee olla nykyään sitoumuskauden mittaisia. Jos on ollut aiemmin myyntikasvivelvoite ja nyt on saanut tehtyä rehuntuotantosopimuksen, niin se on ok.

Kysymys: Kun ei ole vaatimusta jättää piennarta tai suojakaistaa, teetkö virheen, kun edelleen jätät sellaisen olemaan? Jos jättää 3 m niin pitääkö se piirtää joksikin omasti viherkesannoksi jos muu pelto on kauraa

Vastaus: Jos kaistan leveys on enintään 4 metriä, se kuuluu lohkolle ilmoitetun viljelykasvin alaan. Jos kaistan leveys on yli 4 metriä, siitä on tehtävä oma kasvulohko ja ilmoitettava kasviksi suojakaista (vesistön reuna) tai muulla kasvukoodilla.

Kysymys: Voiko monimuotoisuuskaistan perustaa luomutilalla lohkolle, jolla taviksilla olisi suojakaistavaatimus ja siten lohko ei kelpaisi toimenpiteeseen? Kun suojakaistaa ei siis vaadita.

Vastaus: Kyllä, lohkon reuna voidaan ilmoittaa **monimuotoisuuskaistana**, kunhan monimuotoisuuskaistan ehdot muutoin täyttyvät (esim. hyväksytyt kasviseos ja hoitovaatimukset).

Kysymys: Luomusopimuksesta luopuminen. Onko eläköityminen hyväksyttävä syy?

Vastaus: Jos viljely loppuu (siirtyy toiselle/pellot vuokrataan) tai viljeltävä ala vähenee alle 5ha.

Kysymys: Eikö luomutarkastuksessa käsitellä aina viimeisimmän tarkastuksen ja uuden tarkastuksen välillä tapahtuneet/muuttuneet asiat? Esimerkki: viimeksi oli luomutarkastus 2025 lokakuu, nyt on huhtikuu 2026. Viime satokauden lohkomuistiinpanoja ei käsitellä uudestaan, kun ne käsiteltiin jo lokakuussa?

Vastaus: Yleensä juuri noin, mutta jos on tarve jäljittää jokin erä vielä myöhemmäksi - voi joutua kaivamaan vanhempia papereita

Jatkokysymys: Entä jos tarvetta ei ole ja luomutarkastaja haluaa vain käyttää aikaa? Mitä voi viljelijä tehdä?

Vastaus: Jonkin erän jäljitys on ollut luomutarkastuksilla tehtävänä jo muutaman vuoden

Kysymys: Missä tämä vaatimus sitoumuskauden mittaisuudesta rehuntuotantosopimuksen osalta on ollut kirjattuna? Kun kysyin aiemmin elystä niin tähän ei osattu vastata selkeästi. Lisäksi tuo vaatimus siitä että sopinusalaa tulee kattaa 50% on uusi.

Vastaus:

Rehuntuotantosopimus on tehtävä sitoumuskauden mittaiseksi tai toistaiseksi.

Katso lisää: kohta **2. Tilasi tuottaa vuosittain vähintään 50 % luomuvaiheessa olevasta sitoumusalasta rehua luomukotieläintuotannon sitoumuksen tehneen tilan karjan rehuksi (nurmet ja kaikki rehuksi kelpaava):**

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/luonnonmukainen-tuotanto/luonnonmukaisen-tuotannon-korvauksen-sitoumusehdot/luonnonmukaisen-tuotannon-korvauksen-sitoumusehdot-2026/#id-myyntikasvivaatimuksesta-vapautuminen>

Kysymys: Onko näköpiirissä, että myyntikasvivaatimuksen suuruutta kohtuullistettaisiin? Edes 30 -> 25 %, mieluummin alempi. Haettiin eläimiä luomuun, mutta jalostaja ei tee maidosta sopimuksia. Lypsykarjatilalle 30 % vaatimus on liian iso rehuntuotannon ja aikaresurssin suhteen, varsinkin kun alue on Pohjois-Suomi (epäedullinen useimmille luettelon peltokasveille).

Vastaus: Tiedossamme ei ole, että myyntikasvivaatimukseen olisi tulossa muutosta.

Kysymys: Onko viljelijällä oikeus keskeyttää luomutarkastus jostain syystä? Mitä oikeuksia viljelijällä on tarkastustilanteessa? Viljelijän oikeudet luomutarkastus tilanteessa? Mistä tieto?

Vastaus: Ruokaviraston luomuhjeissa on ilmaistu toimijan velvollisuudet sitoutuessaan allekirjoituksella luomuvalvontaan, ne on listattu täällä:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomutuotannon-valvonta/luomutuotannon-valvonta/#id-15-luomutoimija-sitoutuu-noudattamaan-luomutu>

Oikeuksista kysyttiin Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen juristilta ja Ruokaviraston juristilta:

Säädöksistä ei löytynyt suoraa vastausta kysymyksiin, mutta tarkastus voidaan nähdäkseni keskeyttää samoilla perusteilla kuin se voidaan siirtää, eli **painavasta syystä**. Keskeytetty tarkastus on jatkettava loppuun myöhemmin, jotta viljelijä voi jatkaa luomutuotantoa. Tarvittaessa tarkastuksen toimittamiseksi voidaan pyytää virka-apua.

Viljelijällä tai hänen edustajallaan on oikeus olla läsnä tarkastuksessa, tulla kuulluksi, esittää näkemyksensä ja allekirjoittaa tarkastuskertomus. Tarkastuksessa olennaista on, että valvonnan suorittaja kirjaa tarpeelliset asiat asianmukaisesti.

Toimijalla on oikeus antaa selvitys tarkastuksen kulusta (luomuvalvontalomake 5/kirjallisesti muuten) tai tarkastuskertomuksesta, jos niihin liittyen on huomautettavaa (eli jos toimija on niistä erimielinen). Lisäksi toimijalla on muutoksenhakuoikeus, joka kylläkin koskee tarkastuksen jälkeistä aikaa, eli valvontaviranomaisen ratkaisuun saa hakea muutosta.

Luomutarkastaja toimii virkavastuulla ja noudattaa samoja lainmukaisuus- ja vastuullisuusvaatimuksia kuin viranomainen.

Kysymys: Pitääkö vuokrasopimukset olla koko luomusitoumuskauden ajaksi vai riittääkö lyhyempi aika

Vastaus: Vuokrasopimusten ei tarvitse olla koko sitoumuskauden pituisia.

Kysymys: Onko jossain näitä luomun lisäkoulutuspäiviä esim. verkossa?

Vastaus: Yksi koulutus ainakin vielä tarjolla 29.4. joka tukikoulutuksen aikana linkitettiin <https://www.proagria.fi/tapahtumat/luomun-tuotanto-ja-sitomusehtojen-sovittaminen-tukiehtoihin-29-4-2026>

Kysymys: Ymmärsinkö oikein että tuo luomun lisäkoulutus todistus pitää lähettää Elinvoimakeskukseen? Mistä saa selville ketä tämä lisäkoulutus koskee?

Vastaus: Lisäkoulutus koskee kaikkia niitä viljelijöitä, joilla on voimassa oleva luomusitoumus. Todistuksen voi lähettää elinvoimakeskuksen yhteispostiin tai vipu-palvelussa tukihaun yhteydessä.

Katso lisää: <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/luonnonmukainen-tuotanto/luomun-lisakoulutuspaiva/>

Kysymys: Mitä tapahtuu jos tilan hallinta muuttuu 9.6.-1.10.

Vastaus: Voit saada tukea vain sellaiselle alalle, joka on tuenhakijan hallinnassa. Hallinnaksi katsotaan maan omistaminen tai vuokraaminen. Vuokrasopimus voi olla kirjallinen tai suullinen. Suullinen sopimus voi olla voimassa enintään 2 vuotta.

Hallinnaksi ei katsota laidunnussopimuksia eikä muita alueen käyttöön perustuvia sopimuksia.

Peruslohkon tulee olla tuenhakijan hallinnassa 9.6.–1.10.2026 eli peltotukien haun päättymisestä peltotukien hakemuksen viimeiseen muutospäivään asti. Ympäristösopimuksissa sopimusalan tulee olla hallinnassasi sopimuskauden ajan.

Katso lisää:

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/oppaat/hakuoppaat/hakuoppaat/maatalousmaa-perus-ja-kasvulohkot/maatalousmaa-perus-ja-kasvulohkot-2026/#id-2-peltotukien-haussa-ilmoittamasi-maan-pitaa>

Kysymys: Saisiko vielä selvennystä sängin poltosta. Saako nurmipeltoa kulottaa?

- **Vastaus: Ehdollisuuden opas, mikä muuttuu 2026: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2025/2649 voimaantulon myötä:** luomutilat vapautuvat sänginpolttokiellosta - **mutta luomun sitomusehdot kuitenkin kieltävät** sängin polttamisen
 - Sängin polttokiellon tavoitteena on säilyttää maaperän orgaanista ainesta. Sängellä tarkoitetaan leikatun kasvin maahan jäävää tyviosaa. Älä polta myöskään korjaamatonta kasvustoa.
 - Kielto koskee vain kohdan 4 vähimmäisvaatimuksissa lueteltuja kasveja.
 - “Älä polta viljojen, tattarin, kvinoan, öljykasvien, kuitukasvien, palkokasvien ja siemenmausteiden sänkeä.”
 - Sängin polttokiello ei koske nurmea
 - <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/luonnonmukainen-tuotanto/luonnonmukaisen-tuotannon-korvauksen-sitomusehdot/luonnonmukaisen-tuotannon-korvauksen-sitomusehdot-2026/#S%C3%A4nginpolttokiello>

Kysymys: Useita kysymyksiä suojakaistoihin liittyen

Vastaus: Ruokaviraston vastaus suojakaistavaatimuksesta luomutiloille: Ehdollisuuden vaatimus suojakaistoista ei koske enää luomutilojen luomualoja, eikä suojakaistapuute enää vaikuta ehdollisuuden kautta luomutilan tukiin. Luomutilat siis vapautettiin ehdollisuuden suojakaistavaatimuksesta, eikä myöskään luomun vähimmäisvaatimuksissa luomulla ole erikoisehtoa 3 metrin suojakaistoista. Luomussa ei siis ole 3 metrin suojakaistavaatimusta, mutta lannoituksessa pitää huomioida nitraattiasetuksen vaatimukset.

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/perusehdot/ehdollisuus/ehdollisuuden-opas/ehdollisuuden-opas-2026/#Mik%C3%A4%20muuttuu%20vuonna%202026%3F>

Kysymys: Tiloilla kyselevät niistä nyt tukikelposiksi tulleista raivioista, että miten niitten kans pitää menetellä tukihakemuksessa. Ja pitääkö tehdä uusi luomusitoumus, jos niitä hehtaareita on paljon, esim. yli 5 % tukialasta.

Vastaus: Tukikelpoisuuden saaneet raiviot:

- Kaikki tukikelpoinen peltoala on liitettävä sitoumukselle, jos ei ole perustetta jättää sitoumuksen ulkopuoliseksi alaksi
- Huomioi, että myyntikasvivelvoiteala kasvaa jos/kun alat ovat luomuvaiheessa ja toimija noudattaa myyntikasvivaatimusta
- Mahdollisesti korvauskelpoisuuksia voi vaihtaa tukikelvottomalle alalle
- Lisäalat ei vaadi uutta sitoumusta; alat lisätään Vipussa olemassa olevalle sitoumukselle